

Nr 552

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

Den föreslagna höjningen av de kommunala ortsavdragen är en betydelsefull skattereform. Man kan diskutera hur långt det för närvarande är lämpligt och möjligt att gå. Kommunistiska partiet har som bekant försökt vinna gehör för sin uppfattning att "den första hundralappen av varje veckoinkomst bör vara skattefri". Det skulle sålunda innebära ortsavdrag på i runt tal 5 000 kronor. Även för avdrag av denna storlek kan man använda departementschefens påpekande att skattebefrielsen gäller inkomster som är så låga "att de inte medger täckning av de allra mest ofrånkomliga utgifterna för försörjningen".

Den föreslagna fördubblingen av de kommunala ortsavdragen är emellertid ett stort steg i rätt riktning, och nu bör enligt vår mening strävandena för en fortsatt demokratisering av skattepolitiken inriktas på att också åstadkomma sådana ekonomiska relationer mellan staten och kommunerna att verkningarna av ortsavdragsreformen blir en bestående skattelindring även för de stora grupper, vilkas inkomster är något högre än det skattefria avdragets existensminimum.

Av den utredning som föregått regeringsförslaget framgår att det är först vid 20 000 kronors årsinkomst kommunala och statliga skatter får lika verkningar för den enskilde skattebetalaren. Ju lägre inkomsterna är ju större blir den kommunala andelen av den sammanlagda skattebördan. Däri ligger självfallet förklaringen till den våldsamma kampanj som satts i gång från bolagshåll och rikt folk mot att kommunerna skall få kompensation av staten för skattebortfallet i samband med höjningen av ortsavdragen.

Beträffande de tre första åren efter reformens genomförande innebär regeringsförslaget inte någon eftergift för påtryckningarna från borgerligt håll. Kommunerna skall under denna tid få full kompensation. Men för tiden därefter föreslår regeringen att statsbidragen till kommunerna successivt skall avvecklas så att de för vissa kommuner upphör helt efter ganska kort tid.

Det är enligt vår mening verklighetsfrämmande att tro, att kommunerna under "anpassningstiden" skulle kunna nedbringa sina utgifter så att de även sedan den statliga kompensationen upphört skulle kunna bibehålla de kommunala skattesatserna oförändrade. En allmän erfarenhet som säkert de flesta kommunalmän kan vitsorda är, att kommunerna redan nu måste tillämpa en mycket restriktiv politik för att undgå skattehöjningar. Därtill kommer, såsom också framhållits i motioner till årets riksdag, att den successiva avvecklingen av fastighetsskatten samt förestående utbyggnad av skolväsen och åldrvård m. m.

ställer kommunerna inför nya ekonomiska svårigheter. Alla spekulationer om att dessa svårigheter skulle kunna elimineras genom ökade inkomster och därmed ökade skatter från medborgarna i allmänhet förefaller diskutabla, inte minst med hänsyn till att det under senare tid förekommit illavarslande tecken på en ökning av arbetslösheten samt en fortgående försämring av penningvärdet.

Det är därför sannolikt att de flesta kommuner måste företaga en avsevärd höjning av de kommunala skattesatserna när den statliga kompensationen efter tre år skall avvecklas. Av den verkställda undersökningen framgår att det rör sig om mycket stora skattehöjningar. I nuvarande situation — alltså utan hänsyn till de förestående verkningarna av fastighetsskattens avveckling och de nya utgifter som skall påläggas kommunerna — skulle den sammanlagda utdebiteringen till kommuner och landsting öka med belopp varierande mellan 1:47 och 4:88 kronor per skattekrona *om kommunerna inte finge kompensation för skattebortfallet*. Det finns ingenting som talar för att kommunernas ekonomiska situation kommer att vara gynnsammare efter tre år.

Kommunalskatterevisjonen har ju också själv anfört stor tvekan om hur statsbidragets avveckling kommer att verka. Sålunda föreslås att det för *vissa kommuner* skall företagas en särskild utredning innan statsmakterna bestämmer sig definitivt om bidragets fortbestånd eller eventuella avveckling. I dessa fall bör, skriver revisionen, bedömningen ske även i samband med frågan om en allmän kommunal skatteutjämning.

Vi anser att samma synpunkt kan anläggas på *hela* frågan om regeringsförslagets verkningar och att riksdagen därför nu bör fatta beslut endast i fråga om den del av förslaget som sträcker sig tre år framåt samt att under denna tid planeras nya åtgärder med sikte på att den skattelättnad som nu inträder genom höjningen av de kommunala ortsavdragen icke äventyras genom nya ekonomiska svårigheter för kommunerna.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte besluta

att bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 97 i vad avser höjningen av de kommunala ortsavdragen och utgivande av full kompensation åt kommunerna under en tid av tre år, samt

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag med syfte att även efter den angivna treårsperioden ge kommunerna sådan statlig hjälp att av reformen föranledda kommunala skattehöjningar förhindras.

Stockholm den 25 mars 1957

Helmer Holmberg

Erik Karlsson

H. Hagberg

Knut Senander

Henning Nilsson
